

עבודת מעשית

לימי בין המצרים ותשעה באב

בהירות והבנה במהות ימי בין המצרים ותשעה באב
והעבודה המעשית והפרקטית בימים אלו

הוקדש והונצח לע"נ
הר"ר ניסים בן חפציבה זצ"ל
מרת רונית בת רחל ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

מהדורה ד' התשפ"ב

לידיעת המעיין,

הדברים מבוססים על שיחות וועדים ששמעתי מרבותי, ספרי הרמח"ל, שיחות הגר"ש פינקוס זצ"ל, שיחות הגר"ח פרידלנדר זצ"ל, ועוד נקודות משאר ספרי רבותינו. הדברים נכתבו ע"י המחבר כפי עיונו והבנתו ומיועדים להתבוננות המעיין.

לכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
אלחנן לוי חזקיה

טלפון - 0548-442-971

דוא"ל - L0548442971@gmail.com

כ"כ ניתן לקבל קונטרסים נוספים על שאר המועדים במייל הנ"ל

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

ברצונו יכול לבנות את ביהמ"ק בכל עת ואם אינו בונה - כך רצונו, וא"כ מהו בכל זאת עניין האבלות והצער בחורבן?

ה. האבלות שלנו על ביהמ"ק, מתבטאת ראשית בדיני האבלות שאנו נוהגים בימים אלו, אך ודאי שעיקר האבלות שלנו תלויה בעיקר בהרגשת הלב ולצער פנימי שלנו על החורבן, וא"כ כיצד באמת ניתן לחוש שייכות ולהרגיש את צער החורבן שהתרחש לפני מספר כה רב של שנים?

ו. בימי בין המצרים ותשעה באב אנו אבלים, בעוד שאנו יודעים שכבר באמצע תשעה באב מתחילה הנחמה לאחר חצות היום קמים מהרצפה וכו', ולאחמ"כ ישנם שבעה דנחמתא, ולכאורה אם אנו יודעים שיש נחמה על המצב של החורבן גם בדור שלנו מדוע אנו אבלים?

ז. "לא נתאוו החכמים והנביאים לימות המשיח... אלא כדי שיהיו פנויים בתורה" וכו', וצריך להבין וכי בזמן ימות המשיח לא יהיה ניסיונות לאדם? ולא תהיה בחירה שכר ועונש?

והלא ידוע שכתב הרמב"ם (הל' מלכים פרק יב') "אין בין העולם הזה לימות

בבואנו לבאר את מהות ימי בין המצרים ותשעה באב, ראשית עלינו להתבונן במספר נקודות.

א. הנה יש להבין מהו העניין והעומק באבלות שלנו על חורבן ביהמ"ק שחרב לפני כאלפיים שנה, האם אנו מצטערים ומבכים על דבר טוב שהיה לנו בעבר והיום כבר איננו, או שיש בצער זה דבר יותר עמוק וקשר לעבודת ה' שלנו כיום?

ב. במגילת איכה ובשאר המדרשים, ישנו תיאור גדול ומפורט על הצרות הגדולות והנוראיות שהיו בזמן החורבן על כל ההרג וההרס הרב שהיה אז, וצריך להבין מה מועיל לנו ההתבוננות והחיבור לצער ולחורבן זה שהתרחש לפני כ"כ הרבה שנים?

ג. ועוד צריך להבין, הרי הקב"ה הוא בעל היכולת ובעל הכוחות כולם, ומלא כל הארץ כבודו, א"כ קשה - כיצד שייך להבין שישנה בחינה מסויימת שנחרב ביתו של הקב"ה, וכיום אין מקום לשכינה?

ד. ועוד יש להתבונן, הגם אם נבין שישנו חיסרון שנוצר בהשראת השכינה בעולם בבחינה כל שהיא, והרי הקב"ה

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

ביהמ"ק - מכיון שבמידה ויהודי יודע מהי עבודתו, מהי שאיפתו, מהי התכלית שהוא רוצה להגיע אליה - והוא באמת חי בעבודה ובעליה מתמדת ומרגיש שעמל ועובד כמו שהוא נתבע - ביחס לכוחות שלו.

וא"כ לכאורה האדם אינו מבין היכן היא נקודת החסר בעבודת ה' שלו? ולאן יכול להתקדם יותר מזה? והאם האדם צריך להרגיש חיסרון בדרגה שהוא הגיע אליה וצריך בהכרח להגיע לדרגה יותר גבוהה?

המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד", (ועיי"ש אריכות דבריו בעניין), וזה מכיון שזוהי תבנית וצורת עבודת ה' שישנם ניסיונות וקשיים ובכח הבחירה של האדם הוא בוחר בטוב ומקבל על זה שכר, וא"כ מהי נקודת השינוי בין זמן חורבן ביהמ"ק לזמן קיומו?

ח. ועוד צ"ב, הנה אם נתבונן, מדוע קשה לנו להתחבר לצער החורבן והשאיפה לבנייתו?

אחת התשובות תהיה, שזה מכיון שאנו לא מרגישים חסר בזה שאין לנו את

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

פרק א' -

תכלית בריאת האדם

ותפקידו

אך הקב"ה לא הביא אותנו היישר אל עולם הבא, מכיון שא"כ האדם היה מקבל את ההטבה - להידבק בבורא - בחינם, וזה היה נהמא דכיסופא - לחם של בושה, וממילא, זוהי אינה ההטבה המושלמת¹.

ולכן הקב"ה נתן לנו עבודה בעולם הזה - שהוא הפרוזדור לעולם הבא - ועל ידי שנמלא את חובתנו בעולם, נקבל את ההטבה של הקב"ה בזכות מעשינו ולא בחינם, וכך נגיע אל ההטבה המושלמת - מצד אחד להידבק בקב"ה, אך מצד שני - לא בחינם אלא כביכול תמורה למעשינו.

צורת

השגת התכלית

אך הקב"ה לא נתן לנו עבודה סתמית שאין לה כל מטרה - בכדי שתמורתה הוא ייתן לנו את התענוג מזיו השכינה, אלא, הקב"ה נתן לנו את היכולת 'לבנות' בידיים את הדרגה שלנו, את

בשביל ליישב קושיות אלו עלינו לחזור ולהעמיק בכל עבודתנו וחובתנו בעולמנו.

המסילת ישרים בפ"א כותב "והנה האדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העינוגים שיכולים להימצא" וכו'.

המס"י מאריך לבאר שתכלית בריאת האדם בעולם הזה, היא בכדי שהקב"ה ייטיב לאדם על ידי שייהנה מזיו השכינה, שזהו התענוג הגדול ביותר שיכול להיות.

הרמח"ל בדעת תבונות מאריך לבאר שתכלית בריאת העולם - היא מתוקף טובו יתברך הרוצה להיטיב ולכן ברא את העולם ואת הברואים בכדי להיטיב להם, ותכלית ההטבה - כלומר ההטבה הגדולה ביותר שיכולה להיות לבן אנוש היא להידבק בתכלית הטוב שקיים - שזהו הקב"ה וזה יהיה בעולם הבא.

¹ כל המושג של כיסופא שקיים בעולם - הוא גם מכיון שהבורא ברא אותנו דומים לו כמה שיותר - וכל מהותו של הבורא היא נתינה ללא קבלה, וממילא הדרך להיות דומה לו, זה דווקא ע"י התגברות על הכיסופא של ההטבה ללא תמורה, ונתינת ההטבה ע"י הבורא דווקא ע"י עבודה מצדנו, וכדלקמן.

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

ותפקיד האדם, להסיר את 'משיכת' הגוף המושך אותו לחומריות לגשמיות לתאוות ולחומר, ולהסיר את המחיצה שחוצצת בפני הנשמה הרוחנית לצאת החוצה.

ועל ידי שהנשמה נמצאת בתוך הגוף ממש נמצא שהוא נמצא שקוע כל כולו בתוך החומר והגשם, ותפקידו הוא להוציא לפועל את כח נשמתו שנמצאת בתוכו עד שתהיה "כברזל אחר אבן השואבת" ויזכה להידבק בבורא יתברך.

יוצא שבכל אדם ישנו חלק רוחני שקיבל מהקב"ה נקודה פנימית - שהיא הנשמה שלו, שצריך להוציא אותה מהכח אל הפועל וכך להתחבר בחזרה אל מקור ושורש נשמתו - החצובה תחת כסא הכבוד.

סיכום הדברים הוא: הקב"ה מכח הטוב להיטיב ברא את הנבראים בכדי להיטיב להם, וההטבה הגדולה ביותר שיכולה להיות זה לדבוק בקב"ה, אך בכדי שהאדם לא יקבל את ההטבה בחינם וממילא תהיה לו נהמא דכיסופא - הצורה שהאדם מקבל את ההטבה מהקב"ה זה ע"י שבראשית בריאתו נמצא במקום רחוק מאוד מהקב"ה,

הקירבה שלנו אליו, את "צורת האדם" הרוחני שלנו, וכך כאשר נעבור את הפרוזדור ונגיע לעולם הבא כל יהודי יקבל את חלקו - 'שבנה בעצמו ממש', וממילא זה לא יהיה בחינם ולא יהיה נהמא דכיסופא.

(ומכאן מגיע המושג שהתורה היא שמות הקב"ה ורצון הקב"ה, ועל ידה אנו דבקים בו, ומכאן מגיע המושג שתרי"ג המצוות הן כנגד האברים של האדם - שכך אנו בונים את 'הקומה' הרוחנית שבנו, ומכאן מגיע המושג של "ובו תדבקון" שנצטוונו להשלים את המידות שלנו ולהידמות אל מידות הקב"ה, וכך כל צורת עבודת ה' להתקרב את הקב"ה ולדבוק בו).

והעבודה שהקב"ה נתן לנו, בנויה בצורה כזאת: הוא נפח בכל אחד ואחד מישראל את הנשמה שבו - שהיא רוחנית חצובה מתחת כסא הכבוד, ונשמה זו נתונה בתוך גוף גשמי בעולם הזה שזהו המקום הגשמי ביותר והרחוק ביותר מהקירבה אל הרוחניות העליונה והקירבה אל הקב"ה, וע"ז כותב המסילת ישרים בפ"א "והנה שמו הקב"ה לאדם במקום שרבים המרחיקים אותו מאיתו יתברך וכו'".

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

הקב"ה העמיד את עם ישראל להיות העם הנבחר - עם שהם 'דומים' לקב"ה, וזה כמו שביארנו שכל המצוות שהאדם מקיים והתורה שהאדם לומד הם בכדי להביא אותו להיות דומה כמה שיותר לקב"ה ולרצון האלוקי, ממילא ע"י שמקיים את מה שהוא מצווה בכך הוא מרבה 'חיילים' בצבא של הקב"ה ומראה את מלכותו של הקב"ה בעולם.

והנה, עד כמה שכל תכלית תפקיד היהודי בעולם זה להרבות כבוד שמים, זה נעשה - ראשית על ידי ההתנהגות שלו וכנ"ל, ושנית יש לו "ערבות" על כל כלל עם ישראל שכולם יתנהגו כרצון הקב"ה וכולם יהיו עובדי ה' אמיתיים וכך יתרבה כבוד שמיים בעולם, מכיון שכיום זה התפקיד שלנו וזו המטרה שלנו בחיים - להרבות כמה שיותר כבוד שמים בעולם.

דוגמא לדבר, עבד שעובד אצל מלך יכול לסכם את העבדות שלו בזה שהוא עושה את כל מה שאומרים לו בשלמות ובצורה הטובה ביותר - אך העבד לא משתדל ומתאמץ יותר מזה.

אך לעומת זאת עבד שבאמת אוהב את המלך ורוצה שמלכות מלכו תהיה ברמה

וכביכול 'בונה' את הקשר שלו ואת השייכות והקירבה שלו לקב"ה.

העבודה בפועל -

להרבות כבוד שמים בעולם והנה הדעת תבונות (אות קכח) אחר שמבאר עניינים אלו, מקשה שלכאורה בפסוק מבואר אחרת (ישעיה מג' ז'). "כל הנברא בשמי לכבודי יצרתיו אף עשיתיו", מבואר שכל הברואים נבראו בכדי להרבות כבוד שמים בעולם.

אך מתרץ פשוט, שהתכלית הסופית היא לקבל את ההטבה מהקב"ה, כלומר שכל עבודתנו היא בשביל המטרה הסופית שתהיה בעולם הבא שהוא להידבק בה' וכנ"ל.

אך העבודה בפועל של האדם בעולם הזה, היא להרבות בכבוד שמיים בעולם, ועל זה שהוא הרבה כבוד שמיים בעולם הזה - הוא יקבל שכר בסופו של דבר בעולם הבא.

והכבוד שמים שהאדם יכול לעשות בעולם הזה, הוא על ידי שמעמיד את עצמו - אדם שמתנהג איך שהקב"ה רוצה ממנו, ובעצם מראה דמות של אדם שמתנהגת איך שהקב"ה רוצה.

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשיית

ביהמ"ק היה מקום 'חיבור' לנשמה הרוחנית שנמצאת בכל יהודי ויהודי, ככל שיש יותר קדושה בעולם, כל העולם נמצא ברמה רוחנית גבוהה יותר, וזה משפיע על הנשמה של היהודי שתתחזק בעבודתה ויהיה לה יותר כח ויכולת להתרומם.

וממילא עם ישראל היה בדרגה עליונה ושונה לאין שיעור ממה שאנו מסוגלים להבין, וזה נוצר על ידי השראת שכינה בתוך העולם הזה וקירבה של הקב"ה אלינו, וכך הייתה 'התעוררות' של כל נשמות ישראל אל המקור שלהם ואז עם ישראל היה בדרגה גבוהה וקרובה מאוד לקב"ה. (יסוד זה מבואר בשפתי חיים מועדים ג' עמ' רנז').

הגבוהה ביותר - ידאג לא רק שכל עבודתו תהיה מושלמת אלא יעזור וידאג לכל שאר העבדים שגם הם יעשו את תפקידם בצורה הטובה ביותר, מכיון שעד כמה שהמטרה שלו זה להרבות בכבוד מלכו ממילא חשוב לו שזה יעשה בין על ידי העבודה שלו ובין על ידי העבודה של חבריו.

בית המקדש

מקום "החיבור"

והנה בזמן שביהמ"ק היה קיים, ביהמ"ק היה המקום הרוחני להשראת השכינה בעולם הזה, מקום רוחני מאין כמוהו שממנו יצא שפע של קדושה וטהרה לכל עם ישראל.

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

פרק ב' -

עומק החורבן והשלכותיו

הרוחני היא קשה לאין שיעור, מכיון שכיום אין לנו את ביהמ"ק שהיה בו את השראת השכינה וממילא אין לנו את הקירבה שהייתה בזמן שבהמ"ק היה קיים.

יוצא, שהחורבן הוא תוצאה של הסתלקות השכינה, וזה קרה ע"י הבחירה של עם ישראל שלא עשו את מה שהיו צריכים לעשות.

הקב"ה נתן בחירה לכל יהודי להגיע אל הבניה של הקומה הרוחנית שלו, וגם יכולת להשפיע על העולם שסביבו ולרומם את כולם לעבודת הבורא - כשעם ישראל לא השתמשו בכח הבחירה שלהם בשביל להתקרב אל תכליתם, אלא להיפך התרחקו ממנו יותר ויותר - החריב הקב"ה את ביהמ"ק.

ומאותה סיבה גם הקב"ה לא בונה אותו מכיון שזו התוצאה הישירה של מעשי בני האדם שלא חפצו בקירבת ה' ולא השתמשו בכלים שהקב"ה נתן להם להתקרב אליו, והקב"ה טבע בבריאה שכל התנהלות העולם והבריאה תלויה במעשיהם בין לטוב ובין למוטב.

בשלב מסוים עם ישראל - בכח הבחירה שיש לכל יהודי, לבחור האם לעשות את תפקידו בעולמו, או ח"ו לא - לא בחרו בטוב לא עבדו את עבודתם לא מילאו את תפקידם ולא התעסקו להוציא את כח הנשמה שלהם לפועל ולהרבות בעצמם את השראת השכינה, ולא התעסקו בלהרבות כבוד שמים בעולם ובלהרבות את השראת השכינה בעולם, (בדרגות שהיה נדרש מהם - כפי מעלת אותם דורות).

וזה גרם שהשכינה נסתלקה מהם, מכיון שהשראת השכינה בעולם והתקרבות הקב"ה לעם ישראל - תלויה בכח הרצון והעבודה של עם ישראל להתקרב אליו יתברך.

ולכן עד כמה שעם ישראל בכח בחירתם לא עמלו ועבדו בכדי להרבות מצידם את כבודו של הקב"ה בעולם, וכביכול אמרו שהם לא חפצים בזה, ביהמ"ק שהוא מקום השראת השכינה - נחרב.

ומה שקורה מאז חורבן ביהמ"ק, שעבודת האדם להוציא את כח הנשמה שלו החוצה ולהרבות בעצמו את הכח

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

יותר קרובים אל הקב"ה והייתה השראת שכינה בניהם - הייתה להם יכולת לעמול יותר ולהתעלות יותר בעבודת ה' ע"י שהיה להם מרץ חשק חכמה וכו' ברמה גבוהה לאין שיעור מכיום.

אך גם בדורות שלנו אדם יכול לעמול בכל כוחותיו, ואולי אפילו כמו בדורות קודמים, וממילא מבחינת השכר - ברור שכל אדם יקבל את שכרו ע"פ העמל שלו וע"פ העבודה שלו ואין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

אך ישנו דבר נוסף וכמו שהארכנו בפרק א', כל יהודי בונה לעצמו את הדרגה שלו ומכין את המקום שלו לעולם הבא, וכל אחד עושה את זה על ידי העבודה האישית שלו, איך שהוא בונה את עצמו ואת הדרגה שלו.

וביחס לנושא הזה של הדרגה של האדם ודאי הוא שהדרגה שהגיעו בדורות הראשונים היא מעל ההשגות שלנו, מכיון שנקודת המוצא שלהם הייתה גבוהה לאין שיעור ועל ידי השראת השכינה בביהמ"ק הגיעו עם ישראל - ואפילו הפשוטים שבניהם - להשגות ומדרגות גבוהות מאוד, וזה דבר שאנו

ובאמת כל תיקון העולם כיום הוא קשה הרבה יותר ונעשה יותר לאט, מכיון שכל עבודת היהודי היא קשה הרבה יותר והדרגה שעם ישראל נמצא בו היא ירודה לאין שיעור מהדרגה שהייתה אז לכל יהודי - ואפילו ליהודי פשוט, כמו שידוע שאמר הגר"א שהוא לא מסוגל להבין את הדרגה והמעלה של יהודי פשוט שהיה בזמן שביהמ"ק היה קיים.

(בספה"ק מבואר שלכן ישנה ירידת הדורות', זה נועד לקרב את העבודה הרבה יותר אל היהודי וכיום עצם זה שיהודי מקיים מצוה בכל דרגה שהיא זה כבר דבר גדול מאוד, מכיון שעד כמה שהריחוק גדול כל כך והטומאה גדולה כ"כ בדורות שלנו - כל מעשה של יהודי וכל התגברות שלו חשובים מאוד ועושים רושם גדול בדרך אל תכלית הבריאה).

העמל והדרגה -

שני דברים שונים

ובכדי להבין את גודל ההפסד שישנו בזמן שביהמ"ק חרב צריך לדעת שהשכר והגמול שאנו מקבלים על מעשינו מחולק לשני חלקים.

יש את השכר שהאדם מקבל על העמל שלו בעבודת ה', ובדורות קודמים שהיו

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

בשביל לעבוד את ה' באמת ומכל הלב - צריך מאמץ עילאי ומלחמה תמידית.

וכמה צער ישנו אפילו לבני תורה שרוצים מאוד להתחבר לעבודת ה' ולהתעלות ואינם עומדים בניסיונות הרבים והגדולים, אדם שמתבונן בכל זה יכול להבין מהי עוצמת החורבן ולהגיע לצער על המצב שאנו נמצאים בו.

וצריך להתבונן ולהבין שמצב זה הוא השלכה ישירה ותוצאה ישירה מחורבן ביהמ"ק, שהוא בעצם היה ההתחלה של הריחוק של עם ישראל מהקב"ה.

וגם כשמסתכלים על אחינו התועים, צריך להבין שאפילו אם כיום כבר לא הייתה בחירה והם מוגדרים תינוקות שנשבו - לאבותיהם או אבות אבותיהם כן הייתה בחירה והם לא בחרו בטוב, ומה שאנו רואים היום שמצויים יהודים שלא יודעים דבר על יהדותם - זו 'תוצאה' מהריחוק והבחירה של אבותיהם, שגם זה נהיה מהחורבן ומהשתלשלות של הריחוק שקרה מאז החורבן, וכשמסתכלים על אחינו התועים אפשר לראות את עוצמת החורבן - עד היכן הדברים הגיעו ועד היכן הריחוק הגיע.

נמצאים במצב ובדרגה ירודה ופחותה מהם עד למאוד.

צער החורבן

על ההווה

יוצא שתוצאות החורבן הן תוצאות ישירות על חיינו אנו, ראשית מכיון שכיום אנו חיים ללא השראת השכינה כמו שהיתה בזמן שביהמ"ק היה קיים, וממילא הקושי כיום לעבוד את הקב"ה הוא גדול לאין שיעור וזה גרם למצב שבו הדורות יורדים דור אחר דור למצב ירוד יותר ויותר והדרגות שאנו מסוגלים להגיע אליהן הן יותר נמוכות ממה שהיינו יכולים להגיע לולי ירידת הדורות.

וזה גופא צער החורבן, צער החורבן הוא לא רק על עצם החורבן שהיה אז אלא על זה שהחורבן קיים ומתעצם עד עצם היום הזה, מכיון שאנו מתרחקים יותר ויותר מהכוחות ומהדרגות ומהמושגים שהיו בזמן שבהמ"ק היה קיים. (ביסוד זה האריך בשיחות הגר"ש פינקוס זצוק"ל גלות וגאולה עמ' קיח).

אדם שיסתכל סביבו ויראה באיזה ניסיונות היום הדור צריך להתמודד ובתוככי בית המדרש ישנם ניסיונות והרחקות מקירבת ה' בהישג יד, וכיום

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

צרות העבר

כביטוי לעומק החורבן

וכל הצרות והזוועות שקרו בזמן חורבן בית המקדש הם בעצם ביטוי לכלל זה, ברגע שהקב"ה התרחק מעם ישראל זוהי הסיבה שאומות העולם יכלו לבא ולעשות בעם ישראל כרצונם, ואנו מאריכים להתבונן בכל הצרות שהיו בזמן ההוא בכדי להגיע להכרה עמוקה עד כמה החורבן עמוק, עד כמה ההשלכות שלו, ועד היכן המצב של עם ישראל ללא הקב"ה יכול להגיע, וע"י התיאור וההבנה של החלק הגשמי שנגרם בעקבות הריחוק של הקב"ה מעם ישראל - ניתן להגיע להבנה שהמצב של עם ישראל ללא חיבור אל הקב"ה - הוא מצב נורא שלא יכול להמשיך, וכך נגיע לשאיפה אמיתית ועמוקה בצורך בבניין בית המקדש.

והמתבונן במגילת איכה, יראה שהמגילה בעיקר מדברת על השפלות שעם ישראל הגיעו והצער הגופני הרב שהיה בזמן החורבן, והדגש דווקא על זה ולא לדוגמא על החורבן בחלק הרוחני - מכיון שדווקא החלק של הסבל הגופני שאנו רואים את אותו סבל ושפלות עד היום הזה - יכול לעורר אותנו הרבה יותר להבין עד היכן

ואנו - שכל תפקידנו הוא להרבות כבוד שמיים בעולם וכנ"ל גם על ידי העבודה שלנו עצמנו אך גם יש לנו אחריות על כל כלל עם ישראל שעל ידי כולם ירבה כבוד שמים בעולם, לכן צריך להבין ולהתבונן שעצם המצב שישנם יהודים רבים שלא עובדים את הקב"ה זה בעצם חיסרון בכל השליחות והמטרה שלנו בעולם וזו סתירה לכל התכלית שלנו להרבות את כבוד שמים בעולם.

הקב"ה בצער

ממיעוט ההטבה

הקב"ה בצער נורא מהמצב הזה, מכיון שהקב"ה ברא את העולם רק בשביל להיטיב לנו ולתת לנו את תכלית ההטבה ושלמות ההטבה שרק יכולה להיות וכמו שביארנו, הקב"ה ציוה אותנו "ובחרת בחיים" מכיון שהקב"ה רוצה שנגיע אל הדרגות הגבוהות ביותר שיכול להיות ואז נגיע אל תכלית ההטבה שרק יכולה להיות, ובזמן שישנם כ"כ הרבה יהודים שבכלל אין להם שייכות לכלל זה וגם מי שכן יש לו שייכות זה בדרגה נמוכה, זה גורם לצער גדול לקב"ה והיפך הרצון מתכלית הבריאה כולה. (בעניין זה האריך בשפתי חיים מועדים ג' עמ' רפז').

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

רחקו ממנו ונמצאים בגלות ובכל הצרות שלהם - גם לו צר.

האבלות -

עבודת ה' בהווה

ועל ידי שאנו מתאבלים על חורבן ביהמ"ק אנו מתחברים יותר לעבודת ה' ומגיעים להכרה יותר עמוקה ומוחשית היכן אנו נמצאים היום - והיכן אנחנו רוצים ויכולים להיות.

ואם נצליח להגיע להכרה עמוקה באבלות נגיע לשאיפה גדולה אל בניין ביהמ"ק, ונוכל להתקדם שלב אחר שלב ומדרגה אחר מדרגה עד לשאיפה להגיע תכלית שהיא - גילוי כבוד ה' בעולם.

קודם כל בתוכנו, להוציא את הנקודה הפנימית שלנו החוצה את כל השאיפות שהנשמה שלנו כל כך רוצה להגיע ולגדול, וגם לקדם את התכלית הכללית של כל עם ישראל להתחזק בעבודת ה' ולגלות את מלכותו יותר ויותר בעולם.

כלומר, תכלית האבלות היא אינה צער גרידא בשביל שנדע מה היה פעם והיום כבר אין, אלא בעיקר בשביל שע"י האבלות נחדיר ונפנים בעצמנו את הרצון העז לצאת מהמצב הזה ולעלות בחזרה למדרגות גבוהות יותר ולהגיע

הדברים מגיעים ומה העברות שעם ישראל עושים יכולות לגרום.

ומההתבוננות בחלק הגשמי של האבלות ניתן להגיע גם להתבוננות והבנה בחלק הרוחני, להבין שגם בחלק הרוחני שלנו - אנו נמצאים בתוך חורבן, בדיוק כמו שאנו רואים בעניין הגשמי, וכך אנו יכולים להגיע לאבלות החורבן ולשאיפה לבניית ביהמ"ק.

ועבודתנו היא להתאבל על החורבן ולהצטער על המצב שבו אנו נמצאים - שאנו וכל עם ישראל לא נמצאים בדרגה שאנו יכולים להיות, ורחוקים מלעבוד את ה' ברמה הנצרכת וברמה שהקב"ה רוצה שנעבוד אותו, ועל הצער שהקב"ה נמצא מהמצב הזה.

ולאחר שאדם מגיע אל אבלות על המצב שהוא נמצא והדור נמצא, יש דרגה באבלות יותר עמוקה - והיא צער השכינה, שאדם יוצא מהאנוכיות שלו, יצוא מה'אני' שלו, ויצליח להתחבר לצער שהקב"ה מצטער בגלל החורבן שזהו צער עצום שאין לנו כל השגה בו, אך צריך לעבוד על זה - להבין כמה גדול ועצום הצער של אבא שלנו שאלפי בניו

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

וצער החורבן ורוצים שהם יעברו כמה שיותר מהר....

להבין עד כמה הדבר לא נכון נמשיל את זה לאדם שנכנס לבית כנסת ביום חג השבועות בתפילת שחרית וימצא את המתפללים באמצע להתפלל "והאר עינינו בתורתך.... ודבק ליבנו במצוותיך"... ויראה אנשים בוכים וצועקים ויחשוב שהם בצער נורא ועצב פנימי ויחשוב בליבו - כמה טוב שיחלוף חלק זה בתפילה....

אך האמת היא שיאמרו לו שהוא אינו מבין את 'האופי' של הבכיות והצעקות, מכיון שהם אינם באים מכח עצבות ומכח זה שהלב ריק וזועק מתוך עצבות שלילית, אלא משהו אחר לגמרי - בכי של "כיסופים" בכי שנובע דווקא בגלל שהלב שואף ורוצה עוד, ולאחר תפילה כזאת יהודי מרגיש שהתרומם והתקדם

לרצון לחתור ולהתקדם לעבר תכלית הבריאה ביתר שאת וביתר עוז².

ולפי זה אנו מבינים מהו ענין האבלות אע"ג שאנו יודעים שיש לנו גם נחמה, מכיון שכל הנחמה מגיעה דווקא בגלל האבלות - והחיבור אל ההכרה בעבודה שאנו מחויבים לה ואם נצליח להתאבל כמו שצריך ולהתקדם צעד נוסף בבניין ביהמ"ק - זה גופא מביא לידי נחמה שבסופו של דבר נצליח כל עם ישראל ביחד לעבוד ולהביא לידי בנין בית המקדש³.

עבודת האבלות

מתוך אושר וסיפוק

וצריך להבין עוד דבר חשוב ישנם שמסתכלים על ימים אלו כעל ימים לא נעימים ימים של עצבות פנימית, וממילא יש להם פחד ורתיעה מימים אלו ופחד מכל העסק בעניין האבלות

² ביסוד זה מאריך הגר"ש פינקוס זצ"ל בספרו גלות וגאולה בשיחה "ייד ה' היתה בס לרעה".

ומו"ר הגה"צ ר' שלמה ברויאר שליט"א מביא על עניין זה את דברי המסילת ישרים פ"ט וז"ל "ואם יאמר אדם מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו', המפני תפילתי יכנסו הגליות ותצמח הישועה, תשובתו בצדו וכו', וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקב"ה שמח בזה".

³ עיין בר' צדוק הכהן מלובלין בספרו פרי צדיק (שמות לראש חודש אדר) וז"ל "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה וכו' וכבר שאלנו שהרי כמה דורות שהתאבלו על ירושלים ולא זכו לראות בשמחתה וכו', ואמרנו שהמכוון שזוכה ורואה בשמחתה בהווה בזמן הזה על דרך שאמרו (ברכות ל"ג א) כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו".

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

לגאולה - ייזכר באותו הרגש ויחזור אפי' במעט לאותו 'הרגש' של ימים אלו שהיה שקוע באבלות.

והאמת היא שאדם צריך להגיע למצב שיבין שכל צרה ששומע שיש לאחר בין גשמית בין רוחנית - זה קשור לגלות שאנו נמצאים בה והריחוק שאנו כה רחוקים מהקב"ה, ולכן יהודי שיגיע בימים אלו להרגש נכון באבלות החורבן - בכל משך השנה ימשיך ויראה את תוצאות החורבן ויגביר בעצמו את השאיפה לגאולה.

וכך האדם יכול להתקדם שנה אחר שנה - מוסיף לעצמו הרגש על הרגש ומוסיף עוד דרגה ועוד דרגה בהרגשת האבלות ובעומק ההבנה של החורבן וממילא בשאיפה לבנייתו של ביהמ"ק.

סיכום הדברים

והתירושים לקושיות שהקשנו לסיכום דברינו יוצא שאין אנו אבלים רק על החורבן שהיה לפני אלפי שנים וכמו שהקשנו שכמעט ואינו אפשרי להתחבר לחורבן שהיה לפני כל כך הרבה זמן, אלא עיקר האבלות היא על המצב שעם ישראל נמצא כיום - והדרדר לכך בגלל החורבן שהיה אז.

לכיוון הנכון ומתמלא באושר פנימי ואמיתי.

כך בדיוק גם בעבודת ימים אלו האבלות על החורבן אינה באה ממקום של הלקאה עצמית שלילית לומר לאדם כמה שהוא רע וכמה שהוא לא מוצלח, אלא העצב והאבלות באים מתוך שאיפה לקירבת ה' מתוך רצון להגיע לדרגות יותר גבוהות בעבודת ה'.

יהודי שבוכה בימים אלו וזועק מעמקי נשמתו ירגיש אח"כ מילוי ואושר פנימי, שיגיע על ידי האבלות שלו והכרזת השאיפה שהוא רוצה ומעוניין בבניין ביהמ"ק ורוצה להוסיף ברוחניות שלו - זו התקרבות לקב"ה ועליה בדרגה שלו.

וצריך לדעת ולהבין עוד נקודה חשובה מאוד, יהודי שמצליח להגיע לדרגות באבלות החורבן ומצליח להתחבר לצער השכינה לפחות בימים אלו ולפחות בתשעה באב - ע"י ההכנה הראויה ליום הזה - הרגשת הלב שהוא ירכוש בימים אלו תלווה אותו לכל השנה, מידי פעם שיאמר בתפילת שמו"ע את ברכת את צמח וכו' או דברים אחרים ששייכים לגלות או אף אם ישמע איזה שהוא שיר שקשור

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

בחינה שהקב"ה בלי בית ובלי מקום להשרות את שכינתו, ואפילו שהקב"ה מצדו מאוד רוצה לבנות בחזרה את ביהמ"ק עדין עם ישראל במעשיו - אינו ראוי לכך.

והעבודה שלנו בימים אלו היא להתאבל על מצב החורבן שאנו נמצאים בו, וככל שאדם מתאבל יותר - הוא מראה ומפנים את השאיפה הפנימית שלו לקרבת ה' ולרצון לחזור אליו ברמה הגבוהה ביותר.

אך מאידך גיסא יש לנו גם נחמה בהווה, ונחמה זו מגיעה דווקא בגלל שאנו אבלים - ובזה אנו מתקרבים לקב"ה - זו הנחמה שלנו על חורבן ביהמ"ק שגרם לריחוק ממנו יתברך.

ואע"פ שגם כיום אנו עמלים ועובדים את הקב"ה בכל זאת - ה'דרגה' שבה עם ישראל נמצא כיום היא ירודה מאוד מאוד ביחס לדרגה ולמעלה שעם ישראל היה בזמן ביהמ"ק.

וכל התיאור של החורבן בא לבטא את המציאות שנוצרה בעקבות כך שהקב"ה עזב את עם ישראל והתרחק מהם, וההתבוננות שלנו במצב הגופני השפל שעם ישראל הגיעו זהו הכלי שיש לנו להבין גם את המצב הרוחני שעם ישראל נמצא בו.

הקב"ה מצטער מאוד מהמצב שעם ישראל הגיע אליו והדרגה הירודה שהוא נמצא בו, אך זה תלוי בבחירה של עם ישראל והכל הגיע מכח הבחירה שהקב"ה הביא לכל יהודי ולכן יש

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

פרק ג' -

העבודה המעשית

בימים אלו

והן בראיית הצרות הרבות כ"כ שאנו רואים מימין ומשמאל, משפחות רבות שבורות ורצועות פיגועים אסונות נשמות שיורדות מן הדרך וכו'.

לכל יהודי ישנה נקודה בלב שהוא מצטער על כל זה, ומקווה ומצפה לזמן יפה יותר ולמצב שכלל עם ישראל יהיה טוב יותר.

כל אדם יתבונן בעצמו כשהוא שומע על אסונות נוראיים או על מצב מסויים שהעולם מתדרדר אליו ולא יודעים איך יצאו ממנו, יש בו איזה שהיא מחשבה והרגשה שאומרת "זה לא יהיה, באופק מחכה משהו מעודד משהו שמבטיח את קיומנו"...

וזה גופא הכוונה לציפייה לגאולה, כי כל יהודי מרגיש בעומק ליבו שעם ישראל לא ישאר לנצח במצב כזה זה לא המצב האידיאלי של עם ישראל, ההרגשה הזאת מגיעה מהמקום של הציפייה לגאולה שיש בכל אחד ואחד.

רק צריך לדעת לפתח את ההרגש הזה, להעמיק בו ולהבין עד כמה זה נכון

העבודה המעשית בכדי להגיע להרגשה פנימית של האבלות וצער החורבן: ראשית שמעתי מהג"ר צבי רבינוביץ שליט"א שצריך לדעת ולהבין שהאמת היא שכל בן תורה עובד ה' מתאבל על החורבן ומצטער על התוצאות שאנו חווים יום יום שנגרמים בעקבות בחורבן אך "איננו יודעים לקרוא לילד בשמו", כלומר איננו מבינים שהצער שלנו באמת הפנימית - הוא על בית המקדש.

כלומר, עובד ה' שמתבונן מסביבו ורואה את הדור הירוד הן הנסיונות של בני התורה ואפי' חבריו לספסל, שצריכים להתמודד עם כ"כ הרבה נסיונות עם כ"כ הרבה תאוות עם כ"כ הרבה דברים שסותרים את הרגשות הרוחניות.

והן בראיית השאיפות הכנות שישנם להרבה בני תורה ששואפים באמת להתרומם להצליח להתקדם, ולא מצליחים עקב חוסר חשק ומרץ חוסר עקביות וכו'.

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

הגמר - אלא כל התקדמות וכל מדרגה נוספת זה נקרא לעבוד, כי העיקר הוא שאדם מתקדם ותמיד צועד עוד מדרגה קדימה יותר ממה שהיה קודם לפי הכוחות שלו ולפי היכולת שלו, וכך אנו בונים עוד אבן ועוד אבן בבניין בית המקדש.

ובמיוחד בימים אלו ישנה סייע"ד מיוחדת להגיע להרגשת הלב באבלות בחורבן, השפתי חיים (ח"ג עמ' רצג) כותב "בכל ימות השנה קשה להרגיש את אבלות ירושלים לכל זמן יש את סגולתו המיוחדת וזוהי סגולתם של ימים אלו בין המצרים, בימים אלו ניתן לחוש ביתר שאת את השכינתא בגלותא".

עצות מעשיות

להתחבר לאבלות החורבן

עצה נפלאה ששמעתי ממור"ר הגר"י אללוף שליט"א בשביל אדם שרוצה להתחיל להגיע אל ההרגשה הפנימית של עבודת האבלות, זה ע"י כוונה ב"יהא שמיה רבא" שזו תפילה גדולה ועצומה של עם ישראל שאנו רוצים ושואפים

ועמוק עד כמה החורבן מקיף כל כך את עם ישראל וגורם לירידה בכל מצב עם ישראל ברמה הגשמית וברמה הרוחנית שלו, וכל זה נובע מהמרחק של הקב"ה מעם ישראל - שהתחיל מהחורבן של בית המקדש.⁴

ובהרגש הזה לאבלות על בית המקדש, צריך לדעת שיש בזה דרגות אין סופיות היו אנשים אפילו בדורנו שהיו רק חושבים על בית המקדש או שומעים מישהו מדבר עליו או שר עליו מיד היו מתחילים לבכות... מכיון שהתוצאות של החסר מזה שביהמ"ק לא קיים היה חי בנפשם, אך עד כדי מדרגה כזאת ישנן מדרגות רבות מאוד וכל אדם באשר הוא צריך להתחיל ולהמשיך לפתח את הרגש שיש לו לגבי זה ולהתקדם בזה מדרגה אחר מדרגה.

ואפי' אם נגיע לעוד פסיעה קטנה בנושא הזה ולעוד הרגשה בלב כפי כוחנו, זו כבר התקדמות בעבודה שלנו בעניין אבלות החורבן, כי עבודת ה' זה לא דווקא ההגעה אל השלמות אל

⁴ הגמ' בסוטה מביאה סימנים שיתרחשו בזמן ימות משיח: חוצפה ישגה, האמת תהיה נעדרת, היוקר יאמיר, נעשים עדרים עדרים, וכו', וכל זה מיועד בשביל שהאדם יגיע להרגשה שהעולם לא יכול להמשיך להתקיים והוא חייב לעבור איזה שהוא שינוי... (לדוגמא, כיום כשרואים את השיעבוד של האנשים לטכנולוגיה, כל אחד מרגיש שזה תופעה שעולם מתדרדר לשפל שאין ממנו דרך חזרה והעולם צריך להגיע לאיזה שהוא דרך חדשה...).

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

בדיני האבלות שחז"ל קבעו לנו בימים אלו, ובכל קושי שאנו מגיעים על ידי דיני האבלות לא לנסות להקל ו"להסתדר" עם זה אלא הפוך להתחבר לזה ולהבין שאנו באים ע"י האבלות להראות בעצמנו ולהפנים שאנו אבלים ומצטערים על החורבן ועל המצב שאנו נמצאים בו ולהראות את שאיפתנו להגיע אל תכלית הבריאה.

דבר נוסף שיש בעבודת ימים אלו זה הוספת דגש כוונה ועבודה על הברכות האמצעיות של שמונה עשרה מתקע בשופר ועד שמע קולנו, שכל ברכות אלו הם התפילה שלנו על קירוב הגאולה ומדברות בפירוט גדול על כל החלקים שחסרים לנו כיום - אחר החורבן.

מתחיל בבקשה לקיבוץ גלויות שזהו התנאי הראשון בכדי להרבות כבוד שמיים בעולם - ע"י שכל עם ישראל נמצאים יחד בארץ ישראל, וממשיך בבקשה להרמת הקרן של ההלכה היהודית, שכל צורת החיים של העם היהודי תהיה ע"פ דיני התורה, וממשיך בתפילה על איבוד כח הרע והרשע

ששמו הגדול של הקב"ה יגדל ויתרומם בעולם בין על ידינו ובין ע"י כל עם ישראל⁵.

וזו עצה נפלאה מכיון שזה דבר קטן אך כל אחד יכול להתקדם עם זה הרבה ככל שהוא ישקיע, כמובן שהרגשות אלו לא מגיעות ביום אחד אך ככל שיהודי משקיע ומתאמץ לכוון עוד פעם ועוד פעם - ככה הוא מתקדם עוד צעד ועוד צעד בכדי להגיע להרגשים של ימים אלו.

(בכוונה ביהא שמיה רבא, הכוונה הפשוטה היא שאנו מתפללים שכבודו של הקב"ה יתרבה בעולם וכל העולם יגיעו להבנה והכרה מלאה במלכותו. אך בכדי להתחבר יותר לתפילה זו אפשר לכוון גם דברים הרבה יותר שקרובים אלינו 'שיתרבה שמו של הקב"ה בזה שאני והאנשים שמסביבי נתחזק יותר בעבודת ה' ונצליח יותר להתגבר על ניסיונות וממילא העבודת ה' של כולנו תתרומם לאין שיעור' וכן הלאה).

דבר נוסף בכדי להגיע לדרגות בעבודת ימים אלו זה על ידי קבלת משמעות

⁵ עיין בגמ' בברכות דף ג ע"א דברי אליהו הנביא - "בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיה הגדול מבורך הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כד, מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם". מבואר שעניין יהא שמיה רבה קשור ממש לעניין הגלות והגאולה.

עבודה לימי בין המצרים ותשעה באב מעשית

עצה נוספת ששמעתי אדם יכול להתחבר יותר לדברים שהוא עושה ומייצר מעצמו, וממילא אם אדם יעשה לעצמו בימים אלו התגברויות אפילו חד פעמיות על מיני עניינים גשמיים כגון אם רוצה לאכול משהו טעים - שלא יאכל וכדו' ויאמר שזה בכדי להראות בעצמו את צער החורבן כך אדם יכול להתחבר לדברים באופן הרבה יותר פנימי אמיתי ואישי.

דבר נוסף. לפעמים קשה לאדם 'ברגע אחד' לתפוס ולהכיל את כל עומק החורבן וריבוי הצער וירידת הדורות שישנו בעולם, לכן העצה שיעוצה לזה בימים אלו - אדם צריך לשבת ולכתוב לעצמו כמה דברים וסיפורים שהוא מכיר סביבו - אנשים שקשה להם ברוחניות, בגשמיות, בעבודת ה', שרחוקים לגמרי מכל סממן של קירבת ה' וכדו' - וכך כשזה יהיה לפניו במקום אחד בדף אחד יותר יתחבר לעומק צער החורבן.

ויה"ר שנזכה בקרוב לראות פני משיח צדקנו במהרה בימנו אמן.

בעולם שכל כולו נגד כל דבר רוחני ומרחיק אותנו מהקב"ה, וממשיך בתפילה על הצדיקים שיזכו לקבל את השכר על כל מעשיהם שזה הקירבה לקב"ה שהיא תכלית הבריאה, ומסיים בתפילות על עצם בנין בית המקדש - בברכה הראשונה על בנין ירושלים כהכנה לביאת המשיח ובברכה השניה על עצם ביאת המשיח.

(להרחבת הדברים והעמקה בנוסח הברכות מומלץ לעיין בספרו של הגר"ח פרידלנדר זצוק"ל על ביאור תפילת שמונה עשרה).

והאמת היא שבכל הברכות שבתפילת שמונה עשרה ישנה משמעות שקשורה גם לחורבן, כגון להתפלל שהקב"ה יוסיף "דעת" לכלל עם ישראל וכך יוכלו לעבוד אותו ברמה יותר גבוהה, וכן שיתן לנו כח ורצון "לשוב" אליו וכן ש"יסלח" לנו על כל עוונותנו וכן ע"ז הדרך.

כלומר שכל כלי שהקב"ה נותן לנו זה בעצם נותן לנו עוד יכולת להתקרב אליו שזוהי תכלית הגאולה וכנ"ל.

יהודי יקר!!

קיבלת קונטרס זה בחינם וללא כל תמורה

אך דבר אחד אתה כן יכול....

אם תוכל לשלוח אותו לעוד יהודי אחד -

אודה לך מאוד מאוד!!!

לקבלת קונטרסים נוספים ומעודכנים

לפני כל חג ומועד

ניתן לשלוח בקשה לדוא"ל

8523809@gmail.com